

แนวทางการขอรับรองโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก
(Low Emission Support Scheme: LESS)

ด้วย “โครงการธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชน” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามนโยบายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ของรัฐบาล

ประเด็น	รายละเอียด
๑. โครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) คืออะไร	เป็นโครงการที่องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อบก. (TGO) จัดทำขึ้นเพื่อยกย่องและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก โดย อบก. จะให้การรับรองผลการประเมินการลดหรือกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในรูปแบบใบประกาศเกียรติคุณ (Letter of Recognition: LoR) มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมกิจกรรมขนาดเล็ก เช่น ในชุมชน วัด หรือโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาไปสู่ระดับที่สามารถซื้อขายคาร์บอนเครดิตได้ในอนาคต ดังนั้น ผลการลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้โครงการ LESS เป็นเพียงการประเมินเบื้องต้น จึงไม่สามารถนำไปซื้อขายเป็นคาร์บอนเครดิตได้ โดยพิจารณา ๓ ชนิดหลัก คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂), ก๊าซมีเทน (CH₄) และก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N₂O) และใช้หน่วยเป็น กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (kgCO₂eq) หรือ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂eq) ๑) ประเภทกิจกรรมที่สามารถขอรับรองได้ โดยกิจกรรมที่สามารถขอรับรอง LESS แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มหลักตามเอกสารการคำนวณ ดังนี้ ๑.๑) ด้านป่าไม้และการเกษตร (Forestry and Agriculture) เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์ หรือการฟื้นฟูป่า เพื่อกักเก็บคาร์บอน หรือการจัดการในภาคเกษตรที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๑.๒) ด้านการจัดการของเสีย (Waste Management) เช่น การคัดแยกขยะเพื่อการรีไซเคิล: เช่น การแยกกระดาษ พลาสติก อลูมิเนียม เหล็ก โลหะผสม และแก้ว เพื่อนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่แทนการนำไปฝังกลบ หรือกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากระบบบำบัดน้ำเสีย ๑.๓) ด้านพลังงาน (Energy) เช่น การเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้า (หลอดประหยัดไฟ) หรือการปรับปรุงเครื่องจักรเพื่อลดการใช้พลังงาน หรือ การติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Rooftop) พลังงานลม หรือชีวมวล เป็นต้น ๑.๔) ด้านอื่น ๆ กิจกรรมนอกเหนือจากด้านบน เช่น การใช้หรือเปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะไฟฟ้า (EV)

ประเด็น	รายละเอียด
	๒) รูปแบบการดำเนินโครงการ โดยผู้ประสงค์จะขอรับรองสามารถเลือกรูปแบบการสมัครได้ ๒ รูปแบบ ดังนี้ ๒.๑) หน่วยงานดำเนินกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกด้วยตนเองทั้งหมด เช่น ธนาคารขยะที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองทั้งหมด ๒.๒) ให้หรือรับการสนับสนุน โดยสร้างเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน (เช่น ด้านเงินทุน เทคโนโลยี หรือองค์ความรู้) กับหน่วยงานที่รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม โดย อบก. จะออกใบประกาศเกียรติคุณให้ทั้งคู่ให้และผู้รับการสนับสนุน เช่น ธนาคารขยะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้หมู่บ้าน/ชุมชนดำเนินการ
๒. นโยบายธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒.๑ ที่มา ๑) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ ด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ ๑๘ ผลักดันให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) เพื่อรับมือกับการค้าระหว่างประเทศ และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ข้อ ๑๘.๔ จัดตั้งตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่ได้มาตรฐานสากลและผลักดันกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว อาทิ ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ... จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อรองรับการให้สินเชื่อทางการเงินสีเขียวเพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่ำ จัดทำระบบการตรวจวัดและประเมินปริมาณการปล่อย การลด และการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อให้สามารถซื้อขายคาร์บอนเครดิตของไทยในตลาดสากลได้ ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสในการหารายได้จากคาร์บอนเครดิตให้กับชุมชนและผู้ประกอบการไทยในระยะยาว ๒) อสถ. ได้มีข้อสั่งการให้ กสส. นำแนวนโยบายของ นรม. และ มท. (ฯพณฯ นายอนุทิน ชาญวีรกูล) ด้านการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไปกำหนดเป็นนโยบายการขับเคลื่อนการจัดการขยะและกำหนดแนวทางการจัดการขยะโดยนำแนวคิดรีไซเคิลตั้งแต่ระดับครัวเรือน (ต้นทาง) เป็นทิศทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อน ซึ่ง กสส. ได้กำหนดให้ธนาคารขยะเป็นหนึ่งในแนวคิดที่ อสถ. มอบหมาย ๓) นโยบายธนาคารขยะเป็นกลไกสำคัญที่ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะรีไซเคิลตั้งแต่ต้นทาง โดยมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

ประเด็น	รายละเอียด
	๓.๑) เปลี่ยนขยะเป็นมูลค่า ซึ่งประชาชนนำขยะรีไซเคิลที่คัดแยกแล้วมาฝากที่ธนาคารขยะแทนเงินสด ธนาคารจะรับซื้อและบันทึกมูลค่าลงในสมุดคู่ฝาก ซึ่งสมาชิกสามารถถอนเป็นเงินสดหรือเปลี่ยนเป็นสวัสดิการชุมชน เช่น กองทุนฌาปนกิจ หรือทุนการศึกษา ๓.๒) การบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยมีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะในระดับชุมชน โดยมี อบท. เป็นหน่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และสถานที่ ๓.๓) ระบบฐานข้อมูล DLA WASTE โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อรองรับฐานข้อมูลธนาคารขยะทั่วประเทศ เพื่อบันทึกจำนวนสมาชิก ปริมาณขยะแต่ละประเภท และรายได้อย่างเป็นระบบ คู่มือธนาคารขยะสำหรับชุมชน คู่มือใช้งานระบบฐานข้อมูลธนาคารขยะ
๓. ความสอดคล้องกับแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก	นโยบายธนาคารขยะมีความสอดคล้องกับแนวทางของโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) และเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมในหลายมิติ ดังนี้ ๑) หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน การคัดแยกขยะรีไซเคิลช่วยให้วัสดุถูกนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ แทนที่จะถูกนำไปฝังกลบซึ่งช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใหม่ ๒) การลดก๊าซเรือนกระจกโดยตรง การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ช่วยลดมลพิษจากกระบวนการผลิต และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (เช่น ก๊าซมีเทน) ที่เกิดจากการฝังกลบขยะ ๓) โมเดลเศรษฐกิจ BCG นโยบายนี้สนับสนุน Bio-Circular-Green Economy Model ของรัฐบาล และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะ SDG ๑๑ (เมืองและชุมชนยั่งยืน) และ SDG ๑๒ (การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน)

ประเด็น	รายละเอียด
๔. หลักเกณฑ์ และเอกสารประกอบการขอรับรองโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (LESS)	๑) เงื่อนไขการขอรับรองโครงการ ๑.๑) กิจกรรมที่จะขอรับรองต้องมีการดำเนินงานมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน (ยกเว้นโครงการภาคป่าไม้) ๑.๒) สามารถขอรับรองผลการลดก๊าซเรือนกระจกย้อนหลังได้ไม่เกิน ๓ ปี นับจากวันที่ยื่นเอกสาร (ยกเว้นโครงการภาคป่าไม้และเกษตร) ๑.๓) รูปแบบการรับรอง เป็นการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกเบื้องต้น ไม่สามารถนำไปซื้อขายเป็นคาร์บอนเครดิตได้ ๑.๔) ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ต้องระบุเป็นจำนวนเต็ม โดยให้ตัดทศนิยมทิ้งทั้งหมด ๑.๕) หากเป็นกิจกรรมเดิมที่เคยขอรับรองแล้ว สามารถขอรับรองต่อเนื่องได้ แต่ช่วงเวลาที่ขอรับรองต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน ๑.๖) กิจกรรมต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒) ข้อมูลที่ต้องใช้ในการสมัคร ๒.๑) ข้อมูลหน่วยงาน ชื่อหน่วยงาน, ที่ตั้ง, และข้อมูลผู้ประสานงาน (ชื่อ-สกุล, ตำแหน่ง, เบอร์โทรศัพท์, อีเมล) ๒.๒) รายละเอียดกิจกรรม ชื่อกิจกรรม, รูปแบบการดำเนินงาน (ดำเนินการเอง หรือ ให้/รับการสนับสนุน), พิกัดตำแหน่งภูมิศาสตร์ (Lat-Long), ขั้นตอนการดำเนินงาน, และเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ที่ใช้ ๒.๓) ผลการประเมิน ระบุวิธีที่ใช้คำนวณ, ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ (หน่วยเป็น kgCO₂eq หรือ tCO₂eq) และช่วงเวลาที่ต้องการขอรับรอง แนวทางการพัฒนาโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก General Guideline for Low Emission Support Scheme (LESS) ฉบับที่ ๖ ๓) เอกสารและหลักฐานประกอบการยื่นขอ ๓.๑) ใบสมัคร ตามแบบฟอร์มที่ อบก. กำหนด และลงนามโดยผู้มีอำนาจ ๓.๒) ไฟล์การคำนวณ ไฟล์ Excel (LESS Evaluation Sheet) โดยใช้วิธี LESS-WM-๐๑-version ๐๖

ประเด็น	รายละเอียด
	๓.๓) หลักฐานนิติบุคคล หนังสือรับรองนิติบุคคล (ออกให้ไม่เกิน ๑ ปี), สำเนาหนังสือจัดตั้งกลุ่มบุคคล หรือสำเนาบัตรประชาชน (กรณีบุคคลธรรมดา) - กรณีที่ อปท. ดำเนินการธนาคารขยะเอง เป็น “นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน” ใช้หลักฐานยืนยันตัวตนทดแทนหนังสือรับรอง เช่น ประกาศจัดตั้ง / กฎกระทรวงจัดตั้ง สำเนาประกาศกระทรวงมหาดไทย หรือ พระราชบัญญัติ ที่จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ - กรณีที่ ดำเนินการโดยคณะกรรมการ/คณะทำงานธนาคารขยะของหมู่บ้าน/ชุมชน ใช้หลักฐานยืนยันตัวตนเป็น คำสั่งคณะกรรมการ/คณะทำงานธนาคารขยะของหมู่บ้าน/ชุมชน ๓.๔) ภาพถ่ายกิจกรรม ภาพแสดงอุปกรณ์/เทคโนโลยี, การประชาสัมพันธ์, การฝึกอบรม หรือการเก็บข้อมูล ๓.๕) หลักฐานเฉพาะด้าน (กรณีการจัดการของเสีย/ธนาคารขยะ) มีการบันทึกข้อมูลปริมาณขยะแยกตามประเภท (กระดาษ, พลาสติก, โลหะ, แก้ว เป็นต้น) เป็นรายเดือน ตัวอย่างเอกสารและหลักฐานประกอบการยื่นขอ
๕. ขั้นตอนในการขอรับรอง	ขั้นตอนกระบวนการขอรับรองโครงการ LESS มีกรอบระยะเวลาการพิจารณาโดยรวมประมาณ ๖๐ วันทำการ ดังนี้ ๑) การเตรียมความพร้อมก่อนยื่นคำขอ โดยกิจกรรมที่จะขอรับรองต้องมีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน (ตามเกณฑ์ปรับปรุงใหม่ในฉบับที่ ๐๖) และกิจกรรมที่จะขอรับรองต้องมีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน (ตามเกณฑ์ปรับปรุงใหม่ในฉบับที่ ๐๖) โดยผู้ขอรับรองต้องประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ โดยใช้เอกสารการคำนวณ (LESS Evaluation Sheet) ในรูปแบบไฟล์ Excel โดยสามารถโหลดข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลธนาคารขยะมาคำนวณได้

ประเด็น	รายละเอียด
	เอกสารการคำนวณ (LESS Evaluation Sheet) LESS-WM-๐๑-version ๐๖ ๒) ขั้นตอนการดำเนินการขอรับรอง กระบวนการแบ่งออกเป็น ๘ ขั้นตอน ดังนี้ ๒.๑) จัดทำใบสมัครและเอกสาร ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม ใบสมัครจากเว็บไซต์โครงการ LESS และลงนามโดยผู้มีอำนาจ ใบสมัครขอการรับรองผลการประเมินปริมาณการลดก๊าซ เรือนกระจก โครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ๒.๒) ยื่นเอกสารออนไลน์ ส่งใบสมัครพร้อมหลักฐานประกอบ ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์โครงการ LESS https://ghgreduction.tgo.or.th/th/less?format=html วิธีการยื่นเอกสารโครงการ LESS บนเว็บไซต์ ๒.๓) ตรวจสอบความครบถ้วน (โดยเจ้าหน้าที่ อบก.) เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบว่าเอกสารครบตามหลักเกณฑ์หรือไม่ หากไม่ ครบจะแจ้งให้ผู้สมัครส่งเอกสารเพิ่มเติม ๒.๔) ตรวจสอบความถูกต้องทางเทคนิค เจ้าหน้าที่จะ พิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชาการ หากต้องแก้ไข ข้อมูลใน ประเด็นสำคัญ ผู้สมัครต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน ๗ วัน (แก้ไขได้เพียง ๑ ครั้งเท่านั้นในรอบนั้นๆ)

ประเด็น	รายละเอียด
	๒.๕) เสนอคณะอนุกรรมการฯ เมื่อเอกสารถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว เจ้าหน้าที่จะนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ๒.๖) รายงานต่อคณะกรรมการ อบก. โดย อบก. จะนำผลการพิจารณาที่ผ่านการเห็นชอบแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการ อบก. เพื่อรับทราบผลการรับรอง ๒.๗) จัดทำใบประกาศเกียรติคุณ อบก. จัดทำใบประกาศเกียรติคุณ (Letter of Recognition: LoR) สำหรับผู้ที่ผ่านการรับรอง ๒.๘) แจกผลและดาวนโหลด โดย อบก. แจกผลการพิจารณาผ่านหน้าเว็บไซต์ โดยผู้ขอรับรองสามารถดาวนโหลดใบประกาศเกียรติคุณผ่านทางเว็บไซต์เท่านั้น
๖. แนวทางการขับเคลื่อนของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด	๑. ให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) ด้วย “โครงการธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชน” ผ่านจัดประชุมทำความเข้าใจ และให้มีการประชาสัมพันธ์ แนวทาง ขั้นตอนกระบวนการการขอรับรองกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยอาจเชิญสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดร่วมให้ข้อมูล ๒. ให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมีการสำรวจธนาคารขยะที่มีความพร้อมในการจัดทำข้อมูลเพื่อขอรับรองกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจก ๓. ให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือน โดยเริ่มรายงานผลตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ เป็นต้นไป ตามแบบ Google Form https://forms.gle/fqvHVJTU๔PPqPtcX๘ แบบรายงานผลการดำเนินงาน

ประเด็น	รายละเอียด
๗. ผลประโยชน์ร่วม (Co-benefits) ของการรับรองโครงการ LESS	๗.๑ ประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินโครงการ LESS ๑. องค์กรมีกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) ผ่านการดำเนินกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ๒. ชุมชนมีโอกาสได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านเงินทุน เทคโนโลยี และการพัฒนาศักยภาพ ในการดำเนินกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ๓. ก่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ช่วยลดก๊าซเรือนกระจก ๔. สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศ ๕. ช่วยฟื้นฟูและรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๖. สร้างความตระหนักให้แก่ตนเอง องค์กร หน่วยงาน และชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก และดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๗.๒ ตัวชี้วัด LPA ด้านที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๙) ข้อที่ ๖๒ การดำเนินการเพื่อส่งเสริมการผลิต การบริโภค การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานและเชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่ ๖๔ การจัดทำรายงานข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๗.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๐ : ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย เป้าหมายที่ ๑๒ : สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๓ : ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ ๑๗ : เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน